13.5.2024

Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Maa- ja metsätalousvaliokunta, kirjallinen lausunto 14.5.2024

Asia: VNS 2/2024 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2025-20282025–2028

Pyydettynä lausuntona Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2025–2028 Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- Kannatamme hallituksen pyrkimystä tasapainottaa Suomen julkista taloutta ja hillitä velkaantumista. Näemme kehysmenettelyn uskottavuuden palauttamisen välttämättömänä julkisten menojen hillitsemisen välineenä. Teollisuuden kilpailukyvyn vahvistaminen ja vihreiden investointien edellytysten parantaminen on nähdäksemme Suomeen kestävän kasvun edellytys.

- Korostamme metsien kasvun edistämisen tärkeyttä aktiivisella ja oikeaan aikaan toteutetulla metsänhoidolla. Terveet ja hyvin kasvavat metsät tarjoavat Suomelle merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia sekä ekologisia hyötyjä. Tästä syystä pidämme valitettavana metsätalouden kannustejärjestelmään kohdistuneita leikkauksia. Leikkaukset vaikuttavat myös Kansallisen metsästrategia 2035 toimeenpanon edistämiseen.

- Kehysriihessä tehdyt päätökset pysyvästä korotuksesta biotalouden T&K-toiminnan tukemiseen ovat oikeita askelia edistämään luonnonvara-alojen osaamista ja uusien tuotteiden kehittämistä tulevaisuuden markkinoille. Korostamme kuitenkin myös tutkimuksen ja kehittämistoimien tärkeyttä laadukkaan metsävaratiedon tuottamisessa ja ylläpitämisessä. Olemme huolissamme siitä, että vanhojen ja luonnontilaisten metsien maastossa toteutettavaan kartoitukseen ei kehysriihessä otettu kantaa.

Yleinen talouspolitiikka

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen tavoitteena on vakauttaa julkisen velan suhde bruttokansaintuotteeseen ja kääntää se tämän vaalikauden jälkeen pysyvästi laskuun. Valtion budjettitalouden alijäämän arvioidaan vuosina 2025—2028 olevan keskimäärin 8,5 mrd. euroa ja se pienenee kehyskauden loppua kohden ollen 7,0 mrd. euroa vuonna 2028.

Hallitusohjelman talouspolitiikan tärkein päämäärä on saada Suomen talous kasvuun käynnistämällä työllisyyttä ja kasvua vauhdittavia rakenteellisia uudistuksia, joiden myönteiset vaikutukset julkiseen talouteen näkyvät vasta tulevina vuosina.

Metsäteollisuus ry pitää hyvänä hallituksen päätöstä ryhtyä talouspolitiikan suunnanmuutokseen. Myös investointiohjelman käynnistäminen on aiheellinen ja hallituksen teollisuuspoliittisen kokonaisuuden toteuttamisen yksi kulmakivi.

Puuraaka-aineen saatavuuden turvaaminen

Metsäteollisuus ry korostaa metsien kasvun edistämisen tärkeyttä aktiivisella ja oikeaan aikaan toteutetulla metsänhoidolla. Terveet ja hyvin kasvavat metsät tarjoavat Suomelle merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia sekä ekologisia hyötyjä tehden Suomesta myös houkuttelevan toimintaympäristön vihreille investoinneille.

Maa- ja metsätalousministeriön sopeutustarve on mittava, kokonaisuudessaan 25,8 milj. euroa. Koska jatkotyö on ministeriön vastuulla, todellisia vaikutuksia metsätalouteen ja puun saatavuuteen on vaikea arvioida.

Metsäteollisuus ry:n mielestä metsätalouden kannustejärjestelmään kohdistuneet leikkaukset ovat valitettavia. Metsätalouden kannustejärjestelmät ovat olleet isossa roolissa edistettäessä aktiivista ja oikeaan aikaan toteutettua metsänhoitoa. Taimikonhoitorästejä on tällä hetkellä 620 000 hehtaaria ja ensiharvennuskohteita on rästissä 800 000 ha.

Venäjän Ukrainaan kohdistunut hyökkäyssota johti tilanteeseen, jossa puuntuonti Venäjältä loppui. Tämä on kasvattanut kilpailua puuraaka-aineesta ja johtanut valitettavasti jalostuskelpoisen ainespuun ohjautumiseen kasvavasti polttoon. Vaikutukset heijastuvat erityisesti kuitupuun käyttöön. Tästä syystä Metsäteollisuus ry on huolissaan metsätalouden kannustejärjestelmän taimikoiden ja nuorten metsien hoitoon liittyvistä rahoitusleikkauksista.

Metsäteollisuus ry haluaa myös muistuttaa Kansallisen metsästrategia 2035 toimeenpanon tärkeydestä, ja nostaa esiin huolen leikkausten vaikutuksista strategian sisältämien toimien edistämiseen. Katseemme on kuitenkin suunnattava vuotta 2035 paljon pidemmälle ja varmistettava muun muassa hyvälaatuisen puun saatavuus sekä vahvat hiilinielut vuosikymmenten kuluttua. Siksi hiljattain päivitetyn siemenviljelysten perustamisohjelman toteuttamiseen on varattava riittävä rahoitus.

Alempiasteinen tieverkko

Hallitusohjelman tavoitteena on huomioida alempiasteinen tieverkko perusväylänpidossa, mutta konkreettisia toimenpiteitä ei esitetä. Osana metsäpolitiikkaa esitetään metsätalouden tarpeiden huomioimista liikenneväylien rahoituksessa ja sen kohdentamisessa, mutta tässäkään ei esitetä konkreettisia toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi.

13.5.2024

Metsäteollisuus ry korostaa tarvetta pitkäjänteiselle vähäliikenteisten teiden toimenpideohjelmalle, sekä sille osoitettua erillisrahoitusta. Joihinkin vähäliikenteisempii valtion väyliin voi ohjautua rahoitusta, mutta yhteinen visio tarvittavista toimista metsätaloudelle tärkeiden väylien kunnossapidosta puuttuu.

Yksityistieavustuksiin ei kehysriihessä esitetty muutoksia, mutta osana 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitystä on jo tiedossa, että yksityistieavustuksista tullaan vähentämään rahoitusta tulevina vuosina. Myös maa- ja metsätalousministeriön valtionavustuksiin suunnitellut leikkaukset saattavat heijastua metsätierahoitukseen.

Metsävaratiedon tutkimus- ja kehittämistoimet

Metsäteollisuus ry korostaa lisäksi tutkimuksen ja kehittämistoimien tärkeyttä laadukkaan metsävaratiedon tuottamisessa ja ylläpitämisessä. Suomessa on maailman tarkin metsävaratieto ja kattavat metsävarojen inventointimenetelmät. Mitatun tiedon tarve kasvaa tulevaisuudessa muun muassa EU-lainsäädännön kautta ja siksi onkin varmistettava laadukkaan metsävaratiedon keruu sekä menetelmien edelleen kehittäminen.

Laadukas metsävaratieto heijastuu myös kriteerit täyttävien vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojeluun, jota Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä. Kriteerien mukaiset metsät tulee kartoittaa maastossa julkisen tahon toimesta. Siksi onkin erittäin valitettavaa, että vanhojen ja luonnontilaisten metsien kartoitukseen ei kehysriihessä otettu kantaa.

Myönteistä toimialan näkökulmasta on päätös kohdentaa merkittävä osuus määräaikaisen tutkimuslaitosten post doc –ohjelman paikoista metsäteollisuudelle tärkeille tutkimuslaitoksille kuten VTT:lle ja Luonnonvarakeskukselle. Kehysriihessä myös päätettiin pysyvästä korotuksesta biotalouden T&K-toiminnan tukemiseen. Nämä ovat oikeita askelia edistämään luonnonvara-alojen osaamista ja uusien tuotteiden kehittämistä tulevaisuuden markkinoille.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja